

Přehled obsahu

	str.	m.č.
Předmluva	V	
O autorovi	IX	
Přehled obsahu	XI	
Obsah	XIII	
Přehled použitých zkratk	XVIII	
Kapitola I. Pojem a význam právní metodologie	1	
Oddíl 1. Namísto úvodu	2	1
Oddíl 2. Základní okruhy otázek vznikajících při aplikaci práva	5	4
Oddíl 3. Problém subsumpce	6	6
Oddíl 4. Úkoly a cíle právní metodologie	8	8
Oddíl 5. Právní metodologie jako teorie právní argumentace	11	12
Oddíl 6. „Vědeckost“ právní vědy	13	13
Oddíl 7. Zdroje legitimacy právní metodologie	16	
Kapitola II. Právo, právní norma a právní předpis	39	
Oddíl 1. Úvodní výklady	40	33
Oddíl 2. Může být soudce vázán zákonem?	43	36
Oddíl 3. Principy a pravidla	45	38
Oddíl 4. Klasifikační a typové pojmy	69	66
Oddíl 5. Právo jako pohyblivý systém	75	69
Kapitola III. Výklad právních předpisů	77	
Oddíl 1. Úvod k výkladu právních předpisů	78	70
Oddíl 2. Jazykový výklad	87	86
Oddíl 3. Odstraňování sémantických nejasností	116	121

XII

Kapitola IV. Dotváření práva	209	
Oddíl 1. Úvod k problematice dotváření práva	210	217
Oddíl 2. Analogie	240	261
Oddíl 3. Teleologická redukce	248	270
Kapitola V. Kodifikace právně metodologických pravidel	253	
Oddíl 1. Obecně	253	276
Oddíl 2. Smysl kodifikace právně metodologických pravidel a problémy s tím spojené	254	277
Oddíl 3. Kodifikace právně metodologických pravidel ve vládním návrhu občanského zákoníku	257	278
Seznam literatury	261	
Věcný rejstřík	271	

Obsah

	str.	m.č.
Předmluva	V	
O autorovi	IX	
Přehled obsahu	XI	
Obsah	XIII	
Přehled použitých zkratk	XVIII	
Kapitola I. Pojem a význam právní metodologie	1	
Oddíl 1. Namísto úvodu	2	1
Oddíl 2. Základní okruhy otázek vznikajících při aplikaci práva	5	4
Oddíl 3. Problém subsumpce	6	6
Oddíl 4. Úkoly a cíle právní metodologie	8	8
Oddíl 5. Právní metodologie jako teorie právní argumentace	11	12
Oddíl 6. „Vědeckost“ právní vědy	13	13
Oddíl 7. Zdroje legitimacy právní metodologie	16	
7.1 Obecně	16	17
7.2 Právně filozofická podmíněnost právní metodologie	17	18
7.3 Podmíněnost vymezením pramenů práva	18	20
7.3.1 Obyčej jako pramen práva	19	21
7.3.2 Soudní precedent jako pramen práva	20	23
7.3.2.1 Precedenční povaha nálezů Ústavního soudu	20	24
7.3.2.2 K závaznosti rozhodnutí soudů bez rozdílu	24	25
A) Změna judikatury vysokých soudů	24	26
B) Nauka o subsidiární závaznosti judikatury	30	27
7.3.2.3 Závaznost rozhodování orgánu veřejné správy	31	28
7.4 Podmíněnost obsahem platného právního řádu	33	29
7.5 Zkušenost s koncipováním textů, zejména textů právních	36	32

2.4 Relevantní jazykový úzus	94	98
2.5 Metodologický význam jazykového výkladu	96	
2.5.1 Obecně	96	101
2.5.2 Model tří oblastí významu pojmu	96	102
2.5.3 Metodologický význam zařazení do určité významové oblasti pojmu	101	107
2.5.3.1 Význam pro výklad právních předpisů	102	108
2.5.3.2 Význam pro dotváření práva	104	110
2.5.3.3 Jednoduché a složité případy aplikace práva	109	111
2.5.3.4 Shrnutí	110	
2.6 Vztah k teorii výkladových cílů	110	112
2.7 Zvláštní problémy jazykového výkladu	111	
2.7.1 Pojmy bez neurčité části	111	113
2.7.2 Neurčité právní pojmy	112	115
2.7.3 Generální klausule	115	119
2.7.4 Obdobně a přiměřeně	116	120
Oddíl 3. Odstraňování sémantických nejasností	116	121
3.1 Subjektivně historický výklad	118	123
3.1.1 Obecně	118	124
3.1.2 Kdo je „zákonodárce“ z hlediska subjektivně historického výkladu	119	125
3.1.3 Druhy subjektivně historického výkladu	121	
3.1.3.1 Jednoduchý subjektivně historický výklad	121	127
3.1.3.2 Subjektivně teleologický výklad	124	131
3.1.3.3 Nepravý subjektivně historický výklad	125	132
3.2 Argumenty objektivně recentního výkladového cíle	126	
3.2.1 Obecně	126	133
3.2.2 Tzv. logický výklad	128	135
3.2.3 Formálně systematický výklad	129	
3.2.3.1 Úvod	129	138
3.2.3.2 Argumenty vyplývající ze systematiky zákonodárství	130	
A) Členění zákonodárství	130	140
B) Význam nadpisů a tzv. rubrik a jejich vliv na tzv. model tří oblastí pojmu	135	143
C) Problematika poznámek pod čarou	138	146
D) Sousednost a obsahová návaznost částí právního předpisu	139	147
E) Spojení obecného pravidla s demonstrativním výčtem	140	148
3.2.1.3 Argumenty vyplývající z jiných kusů právního řádu	142	149

A) Úvod	142	
B) Odkaz na ustanovení, která interpretační problém řeší jasněji, než interpretované ustanovení	143	150
C) Ustanovení je třeba interpretovat tak, aby se jiné nestalo obsoletní	146	153
D) Výjimka potvrzuje pravidlo	147	154
E) Pravidlo, že výjimky je třeba interpretovat restriktivně ...	148	155
3.2.2 Objektivně teleologický výklad	152	
3.2.2.1 Obecně	152	158
3.2.2.2 Teorie popírající legitimitu objektivně teleologického výkladu	153	161
3.2.2.3 Politické zneužití teleologického výkladu	154	162
3.2.2.4 Vlastní objektivně teleologický výklad	158	164
A) Co je to účel interpretovaného ustanovení?	159	167
B) Postup při hledání účelu	161	171
3.2.2.5 Argumenty vyplývající z požadavku hodnotové bezrozpornosti právního řádu (axiologický výklad)	164	174
A) Argumentum a similia	165	177
B) Argumentum a fortiori (argumentum a potiori)	168	180
C) Argumentace právními principy jako metoda výkladu práva	170	181
3.2.2.6 Výklad podle nadřazeného práva	172	182
A) Výklad podle práva vyšší právní síly	173	183
B) Výklad podle nadřazeného jiného právního řádu	174	
a) Eurokonformní výklad	174	185
b) Výklad českého práva před vstupem do EU	178	187
C) Výklad podle mezinárodního práva (čl. 1 odst. 2 Ústavy)	180	188
3.2.2.7 Argumentum ad absurdum	182	189
3.2.2.8 Výklad nesystémových legislativních řešení	183	190
3.2.2.9 Argumentace povahou věci	185	193
3.2.2.10 Ekonomická analýza práva (Law and Economics)	189	194
3.2.3 Mimoprávní argumenty	190	
3.2.3.1 Obecně	190	195
3.2.3.2 Argumentace empirickými fakty	191	196
3.2.3.3 Argumentace pomocí neprávních normativních systémů	193	198
3.2.3.4 Komparativní výklad	194	200
3.3.3 Vztah výkladových cílů a jednotlivých argumentů	196	

3.3.3.1	Obecně	196	201
3.3.3.2	Některá řešení vztahu jednotlivých právních argumentů	197	204
3.3.3.4	Vlastní řešení	199	
	A) Poměrování jako východisko	199	205
	B) Poměrování výkladových cílů	199	206
	C) Poměrování metod výkladu a jednotlivých argumentů	202	209
3.3.3.5	Argument „in dubio mitius“	205	215
Kapitola IV. Dotváření práva		209	
Oddíl 1. Úvod k problematice dotváření práva		210	
1.1 Úvod		210	217
1.1.1 Justifikace dotváření práva		212	221
1.1.1.1 Tzv. všeobecná negativní věta		212	222
1.1.1.2 Vlastní justifikace dotváření práva		215	223
1.1.1.3 Problém individuální spravedlnosti		219	228
1.1.1.4 Opakování – význam jazykového výkladu		220	229
1.1.2 Mezera v zákoně		221	230
1.1.2.1 Pojem mezery v zákoně		221	231
1.1.2.2 Druhy mezer v zákoně		222	
A) Právě a teleologické mezery v zákoně		222	
a) Právě mezery v zákoně		223	233
b) Teleologická (nepravá) mezera v zákoně		225	236
ba) Otevřená mezera v zákoně		228	241
bb) Zakrytá mezera v zákoně		228	242
c) Kombinace teleologické a právě mezery v zákoně		230	243
B) Počáteční a následné mezery v zákoně		230	244
C) Vědomé a nevědomé mezery v zákoně		231	245
1.1.3 Meze (hranice) dotváření práva		232	247
1.1.3.1 Tzv. hranice <i>lex lata</i>		232	250
1.1.3.2 Právní odvětví či oblasti, ve kterých je vyloučeno dotváření práva		234	254
A) Trestní právo hmotné		235	255
B) Daňové právo		236	257
C) Kompetenční pravidla		237	258
1.1.4 Exkurs: Rozpor s evropským právem jako důvod dotváření práva		238	259

Oddíl 2. Analogie	240	
2.1 Analogie a argumentum a contrario	240	261
2.2 Analogia legis a „podobnost“	241	263
2.3 Analogia iuris	243	264
2.4 Výklad § 853 ObčZ Nejvyšším soudem	243	265
2.5 Zvláštní problémy spojené s analogií	245	
2.5.1 Analogie a taxativní výčet	245	266
2.5.2 Analogická aplikace výjimek z pravidla	246	269
Oddíl 3. Teleologická redukce	248	270
3.3.1 Obecně	248	
3.3.2 Kolize s principem právní jistoty	249	273
3.3.3 Cessante legis ratione cessat lex ipsa	250	274
3.3.4 Provázání teleologické redukce s analogií	251	275
Kapitola V. Kodifikace právně metodologických pravidel	253	
Oddíl 1. Obecně	253	276
Oddíl 2. Smysl kodifikace právně metodologických pravidel a problémy s tím spojené	254	277
Oddíl 3. Kodifikace právně metodologických pravidel ve vládním návrhu občanského zákoníku	257	278
Seznam literatury	261	
Věcný rejstřík	271	